

Àngels Arroyo
Núria Chipell
Carme Gomà

«Escolta'm», un projecte amb una organització

Escolta'm és un projecte que ha de tenir molt present els aspectes emocionals i personals dels alumnes ajudant-los a créixer amb confiança i seguretat. Per iniciar-lo convé creure-hi i tenir il·lusió, però alhora és important també elaborar-ne una planificació que tingui en compte tots els elements i les variants.

Paraules clau: planificació, acompanyament, formació, reflexió, avaluació, il·lusió, comunicació, tutoria personalitzada

Tot i que es tracta d'un projecte on la pressió curricular no hi té cabuda, sí que s'emmarca dins el currículum de les competències bàsiques (comunicació lingüística; autonomia i iniciativa personal; coneixement i interacció amb el món físic, social i ciutadà).

L'equip directiu és el responsable de vetllar per la bona posada en marxa del projecte i ha d'estar convençut de la rellevància de l'acció tutorial, a fi de poder-la transmetre a la resta del claustre. Ha de planificar dins de la programació anual del centre espais per a les coordinacions i organitzar, dins l'horari escolar, l'espai de l'aula petita.

En les sessions de l'Escolta'm, un nombre reduït d'alumnes surt de la classe ordinària, per tant, l'equip de professorat ho haurà de tenir en compte, a fi de programar activitats que no impliquin aprenentatges nous

En les sessions de l'Escolta'm, un nombre reduït d'alumnes surt de la classe ordinària, per tant, l'equip de professorat ho haurà de tenir en compte, a fi de programar activitats que no impliquin aprenentatges nous i garantir a aquest grup d'alumnes la informació sobre el que s'ha fet a l'aula.

La ubicació de l'Escolta'm és important. L'ideal seria trobar un lloc no gaire gran que fos lluminós i ventilat i convertir-lo en agradable i acollidor mitjançant alguns detalls que el facin diferent de la resta d'espais del centre (pufs, quadres, etc.).

La implementació del projecte té una durada mínima de tres cursos escolars, fins que el centre actua autònomament amb un petit acompanyament per part dels referents del projecte.

És convenient començar per un cicle o per un nivell, atès que el projecte suggereix una implementació lenta. Com que es tracta d'una iniciativa nova, és important donar-ne a conèixer els objectius a les famílies durant les reunions d'aula a principi de curs, les xerrades al centre per a les famílies, la informació recollida a la pàgina web, a la revista escolar, etc.

El procés d'avaluació es fa al llarg del curs, tot recollint i compartint experiències dels diferents professionals i de l'alumnat a qui va destinat.

Pla de treball i temporització

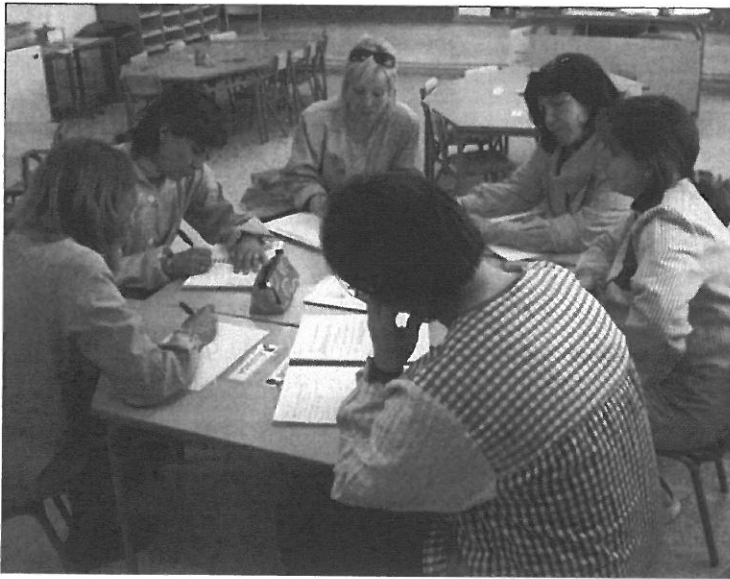
El pla de treball del projecte *Escolta'm* al centre segueix un procés específic, que és important que sigui al més rigorós possible. S'organitza per a tot el curs escolar de la manera següent:

- Sol·licitud des de la direcció d'implementar el projecte.
- Primera reunió amb l'equip directiu i la persona de l'EAP de referència o professional que hi donarà suport extern per fer la planificació de les tutories personalitzades i les coordinacions amb els professionals implicats.

MONOGRÀFIC

Projecte «Escolta'm». Una experiència de tutoria personalitzada
ACCIÓ TUTORIAL / GENERAL

CONCEPCIÓ BARBERO

- L'equip directiu i l'assessor referent informen del projecte *Escolta'm* al claustre.
- Als centres que ja han iniciat el projecte, els referents faran una acollida dels mestres nous a principi de curs, per tal de donar-los-el a conèixer.

Tutoria personalitzada: «l'aula petita»

Dins l'horari dels tutors, s'hi inclou una sessió per a la tutoria personalitzada «l'aula petita», tenint present que s'ha de continuar mantenint l'hora programada per a la tutoria de grup. Els alumnes i les alumnes van a l'aula petita en grups reduïts, entre tres i quatre membres, durant un temps aproximat de vint a trenta minuts. Al llarg del curs, tot l'alumnat hi ha d'haver assistit de manera rotativa.

És un espai de seguretat, un espai sense pressió curricular, de temps individual, on l'escolar troba en el tutor o la tutora un referent que li aporta seguretat, un espai per gaudir de la conversa. La finalitat és crear una vinculació afectiva positiva que proporcioni als infants un creixement harmònic personal i relacional.

L'aula petita no és de cap manera un espai pensat per treballar algun tipus de reforç acadèmic o per amonestar un nen o una nena davant d'una situació determinada.

En acabar les sessions, la tutora o el tutor disposarà d'un quadern de camp, on anirà registrant tot allò que li ha semblat més rellevant del que hi ha tingut lloc.

Reunions de coordinació amb tutors i tutores.

Seguiment de l'aula petita

Es convoca una sessió mensual de coordinació de tutors i tutores de cada nivell en reunions de cicle, per acompanyar i compartir el projecte en reflexions conjuntes que cerquen els objectius següents:

- Fer una reflexió fonamentada en el diàleg i «adonar-se» de la realitat viscuda en relació amb les experiències i els plantejaments d'aquest treball tutorial.
- Comparar, valorar i consensuar els diversos graus d'autonomia organitzativa de les tutores i els tutors pel que respecta a l'agrupament de l'alumnat.
- Comparar les noves propostes aportades sobre materials de suport per a la classe petita.
- Programar i planificar les filmacions que es considerin oportunes.

- Fer un seguiment de les notes de camp escrites pels tutors i les tutores.
- Planificar, si escau, estratègies d'intervenció amb l'alumnat i les famílies des d'una perspectiva proactiva.
- Facilitar l'autonomia del centre respecte a la tutoria personalitzada, escollint un mestre o un professor referent per a cada cicle o nivell (només als centres on ja fa temps que es duu a terme el projecte).

Reunions amb equips educatius.

Compartint coneixements

El projecte prioritza el treball tutorial des de la comunitat educativa. Tal com diu Newbrough (1991): «una interacció entre les persones i el seu ambient des d'una perspectiva ecològica». El plantejament metodològic d'aquest treball es basa en el fet que l'aproximació a la realitat es dugui a terme en un context natural, des de dins de l'escola i conjuntament amb les persones implicades i compromeses amb aquesta realitat. Citant Ainscow i altres (2001), ens referim a: «treballar amb les escoles i no sobre les escoles».

En la planificació de les diferents reunions que es mantindran al llarg del curs, es faran reflexions conjuntes sobre qüestions relatives a consensuar registres, graelles, materials, etc. També és l'espai que permet realitzar una reflexió pedagògica a partir dels materials de treball aportats i que són de referència teòrica del projecte. Aquestes reunions constitueixen també un instrument de comunicació que estimulen que tothom parli de manera sincera i oberta, i ga-

ranteixen que, a més a més dels tutors, també hi serà escoltat el professorat que hi dona suport (mestres de reforç, especialistes, etc.), la qual cosa permet alhora generar innovació i canvi.

A final de curs, s'organitza una sessió d'avaluació de tutoria amb el referent del projecte. L'avaluació es fa a partir dels *fulls de camp* i de la graella de l'alumnat, per assegurar-ne la participació i l'opinió sobre la tutoria personalitzada. Paral·lelament, es poden passar sociogrames i enquestes a la comunitat educativa.

Formació i coordinació dels professionals del projecte «Escolta'm»

Els professionals i les professionals de suport extern, referents directes de totes les escoles (membres d'EAP, EAIA, LIC, etc.) que fan l'acompanyament dels tutors i les tutores, participen mensualment en una formació organitzada des de l'ICE, a fi d'enriquir coneixements i compartir experiències (vegeu el quadre 1 a la pàgina següent).

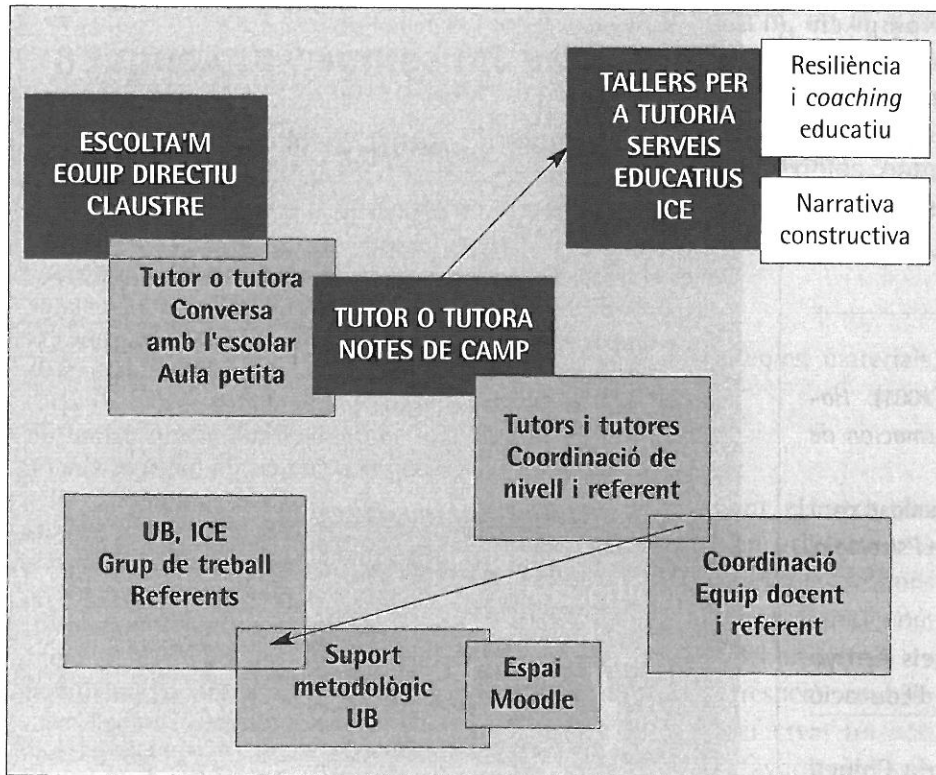
Formació presencial als tutors i a les tutores a través de dos tallers formatius específics

- Taller 1: introducció al *coaching*: acompanyament de l'alumnat. Vol aportar fonaments bàsics del *coaching* i de la comunicació com a eina de treball a l'aula petita i de la millora relacional en general.

MONOGRÀFIC

Projecte «Escolta'm». Una experiència de tutoria personalitzada
ACCIÓ TUTORIAL / GENERAL

Quadre 1. Esquema d'organització sobre la metodologia del treball sistèmic del projecte «Escolta'm»

- Taller 2: formació adreçada als tutors i a les tutores que participen en el projecte *Escolta'm* per segon any. Pretén aprofundir en la comunicació que s'estableix dintre de l'aula petita, analitzant quines eines comunicatives s'utilitzen i com es reconstrueix la narrativa de l'alumnat.

Formació virtual a través d'una plataforma Moodle

És adreçada a tots els referents i s'hi generaran fòrums de discussió i d'intercanvi de materials.

Jornada d'intercanvi de bones pràctiques

Està previst organitzar unes segones jornades anuals d'intercanvi de bones pràctiques entre tots els centres que participen en el projecte *Escolta'm*. Aquestes seran obertes a tota la comunitat educativa.

Consideracions finals

Per garantir l'èxit del projecte cal vetllar per:

- Tenir il·lusió i voluntat per part de la majoria del claustre per dur-lo a terme.
- Adequar l'espai de «l'aula petita» convertint-la en un espai acollidor.
- Imposar calma. No cal córrer, és un espai per gaudir de la conversa amb el nostre alumnat, per facilitar la comunicació que li permeti créixer amb confiança i seguretat.
- Tenir present que el nostre alumnat necessita saber que se sent estimat i que té el suport dels seus tutors i tutores, sense que això estigui condicionat als resultats acadèmics.
- Fer de les reunions de cicle del seguiment del projecte un «Escolta'm de l'Escolta'm» entre les tutores i els tutors.
- Utilitzar l'*Escolta'm* com un recurs tutorial per millorar la convivència, la cohesió social i els aprenentatges a l'aula.

MONOGRÀFIC

Projecte «Escolta'm». Una experiència de tutoria personalitzada
ACCIÓ TUTORIAL / GENERAL

- Procurar que la tutoria personalitzada desenvolupi en l'alumnat, de manera preventiva, les capacitats resilients internes: iniciativa, independència, introversió, sentit de l'humor, creativitat, moralitat (judicis sobre el bé i el mal).

HEM PARLAT DE:

- Acció tutorial.
- Orientació i tutoria.

Referències bibliogràfiques

AINSCOW, M.; HOPKINS, D.; SOUTWORTH, G.; WEST, M. (2001): *Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para a formacion de equipos docentes*. Madrid. Narcea.

NEWBROUGH, J.R. (1991): «Hacia una teoria de la comunidad para la Psicologia Comunitaria.» *Revista Interamericana de Psicologia*, vol. 25 (1).

Àngels Arroyo

SEETDIC Vallès Occidental. Departament d'Educació

aarroyo5@xtec.cat

Núria Chipell

Carme Gomà

Escola 25 de setembre. Rubí (Barcelona)

mchipell@xtec.cat

cgoma@xtec.cat

Aquest article fou sol·licitat per GUIX: ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de setembre de 2009 i acceptat el mes de novembre de 2009 per ser-hi publicat.

La vida escolar en un curs

Coses que no sempre s'expliquen

JAUME CARBONELL, ÀNGEL SERRA

L'objectiu d'aquest llibre és prendre el pols diari d'una escola al llarg d'un curs. A través d'un centenar d'imatges i textos s'expliquen els projectes, les activitats, les formes d'ensenyar i aprendre, el conreu de les diverses intel·ligències, els espais d'aprenentatge dins i fora de l'aula, les rutines i els rituals, els valors educatius, la relació amb les famílies i les intervencions i opinions de tots els agents de la comunitat educativa. Aquest llibre explica la quantitat de coses previsible i imprevisible que passen durant un curs, així com la complexitat i la quantitat de funcions que ha d'assumir una escola. Tot allò que marca la vida d'una institució educativa i que, en definitiva, construeix l'escolària; l'ampliació d'horitzons culturals a batxillerat gràcies al treball amb poemes que es relacionen intertextualment amb altres arts; i la introducció dels infants a la poesia mitjançant un recorregut sentimental.

GRAÓ

C/ Hurtado, 29
08022 Barcelona

Fax: 933 524 337 Tel.: 934 080 464
www.grao.com graoeditorial@grao.com